

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3212/2023. (V. 5.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 8/2021. (X. 29.) SZTFH rendelet 22. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az önálló bírósági végrehajtó indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 8/2021. (X. 29.) SZTFH rendelet (a továbbiakban: DSZ) 22. §-ának alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és a hivatkozott rendelkezést semmisítse meg, mivel az indítvány szerint a támadott rendelkezés sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljárásához való jogát és az Alaptörvény 23. cikkének (4) bekezdését is.
- [2] A végrehajtási kifogás tárgyában hozott bírósági határozatok alapján az ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.1. A Dunaújvárosi Járásbíróság a 2022. február 17-én kelt végzésével az indítványozó mint önálló bírósági végrehajtó díjjegyzékével szemben a végrehajtást kérő által előterjesztett végrehajtási kifogásnak helyt adott, és a díjjegyzéket akként változtatta meg, hogy abban mellőzte a hátralékként kimutatott 5 413 Ft költségátalány felszámítását.
- [4] A végzés szerint az indítványozó díjjegyzékében megállapította, hogy a végrehajtás a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 52. § d) pontja alapján szünetel, továbbá azt is, hogy a végrehajtási eljárás teljes költsége 88 061 Ft, melyből 25 651 Ft a munkadíj; 12 826 Ft a költségátalány; 8000 Ft az ügyviteli és iratkezelési díj; 2290 Ft a készkiadás, valamint 39 294 Ft a behajtási jutalék.
- [5] A végzésben foglaltak szerint az indítványozó díjjegyzékében megállapította továbbá azt is, hogy az eljárás kezdetén a végrehajtást kérő már megfizetett 14 826 Ft munkadíjat, 7413 Ft költségátalányt, 8000 Ft ügyviteli és iratkezelési díjat, és 9000 Ft készkiadást, ezért felhívta őt, hogy fizesse meg a még hátralékos 10 825 Ft munkadíjat, 5413 Ft költségátalányt és 2290 Ft készkiadást, azaz a végrehajtási eljárás teljes költségének a behajtási jutalékkal csökkentett összege és a végrehajtást kérő által már előlegezett költségek különbözetét.
- [6] A végrehajtást kérő a végrehajtási kifogásában előadta, hogy a Vht. 52. § d) pontja alapján szünetelő végrehajtás során, ha a végrehajtót megillető munkadíj, valamint készkiadás összege nem térült meg, a DSZ 22. §-a szerint a munkadíj és a készkiadás fennmaradt részét az eljárás befejezésekor készített díjjegyzék alapján kell megfizetni, ezért kérte a díjjegyzék ilyen értelemben történő módosítását és a végrehajtási költség felszámításának mellőzését.
- [7] Az elsőfokú bíróság a kifogásnak helyt adó végzésében megállapította, hogy a Vht. 52. § d) pontja alapján a végrehajtás szünetel, ha az adósnak nincs lefoglalható vagyontárgya és ez esetben a díjjegyzék kiállítására a DSZ speciális szabályokat tartalmaz, melynek értelmében kizárólag a munkadíj és a készkiadás meg nem térült részének megfizetésére kötelezhető a végrehajtást kérő, így a díjjegyzéken felszámított 5 413 Ft meg nem térült költségátalány megfizetésére való felhívás a DSZ 22. §-ába ütközően lényegesen jogszabály-sértő volt.
- [8] 1.2. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 2022. október 10. napján hozott végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Indokolásában rögzítette, hogy a Vht. 52. § (1) bekezdés d) pontja szerinti szünetelő végrehajtási eljárás esetén a DSZ 22. §-a a 28. § (1) bekezdésében foglalt általános szabálytól eltérő rendelkezést tartalmaz, melynek alapján, ha a végrehajtót megillető munkadíj és készkiadás összege nem térült meg, a munkadíj és készkiadás fennmaradt részét

a végrehajtást kérőnek az eljárás befejezésekor készített díjjegyzék alapján kell megfizetnie a végrehajtó részére, a DSZ 22. §-a azonban a költségátalány megfizetésére rendelkezést nem tartalmaz.

- [9] Rámutatott a másodfokú bíróság végzésének indokolásában arra is, hogy a DSZ 2021. november 1-jén lépett hatályba, ezt megelőzően a végrehajtó által érvényesíthető költségek körét, megtérítésének módját a bírósági végrehajtói díjszabásról szóló 35/2015. (XI. 10.) IM rendelet szabályozta, amelynek 22. és 28. §-ai a munkadíj, készkiadás és költségátalány érvényesítésének szabályait a DSZ szabályaival szó szerint megegyező módon határozták meg, amennyiben tehát a jogalkotónak szándékában állt volna a szabályozás megváltoztatása, úgy ezt a DSZ megalkotásával megtehetette volna, ennek elmaradása viszont – a bíróság szerint – arra utal, hogy a jogalkotó a szabályon nem kívánt változtatni, azt megfelelőnek találta.
- [10] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy a bíróságok által az eljárásuk során alkalmazott DSZ 22. §-a sérti azon jogát – egyben az Alaptörvény 23. cikkének (4) bekezdését és XXVIII. cikkének (1) bekezdését –, hogy a Vht. 254. § (1) bekezdésében deklarált, a tevékenységéért őt megillető költségtérítéshez teljes egészében hozzájusson. A Vht. 254. § (1) bekezdése alapján ugyanis a végrehajtót tevékenységéért díj és költségtérítés illeti meg, a költségtérítés – amelynek megtérítésére a tevékenysége esetén jogosult –, a DSZ 1. § (1) bekezdése szerint költségátalányból, utazási költségátalányból és készkiadásból áll és a Vht. 34. § (1) bekezdése szerint – ha törvény másképpen nem rendelkezik – azt a végrehajtást kérő előlegezi, és az adós viseli.
- [11] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az előzményeket illetően állította, hogy a DSZ elődjének, a 35/2015. (XI. 10.) IM rendelet 22. §-ának a 2019. augusztus 12-i módosítása előtt, a kialakult bírói gyakorlat konzekvens volt abban, hogy a végrehajtást kérő előlegezési kötelezettsége mindaddig tart, amíg a költségeket az adóson behajtani nem lehet. Ennek alátámasztására idézte az indítvány a Vht. 34. §-ához fűzött korábbi „Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvényhez” költségviselésre vonatkozó azon megállapítását, miszerint a kialakuló joggyakorlat egyértelműen a végrehajtást kérőre telepíti a költségviselést akkor, ha a követelés behajthatatlan, és ez okból szünetelésre kerül sor.
- [12] 2.2. Az indítványozó szerint a DSZ 28. § (1) bekezdése illeszkedik a Vht. költségelőlegezési és költségviselési irányvonalába, ha azonban a DSZ 22. §-ának szövegéből a végrehajtást kérők, illetve a bíróságok azt a következtetést vonják le, hogy az eljárás behajthatatlanság miatti szünetelése esetén a végrehajtó a felmerült költségei – jelen esetben a költségátalány – végrehajtást kérő általi, a tényleges megtérülésig – az adós teljesítéséig – tartó előlegezését nem kérheti, akkor a DSZ 22. §-a jogszabályba, a Vht. 34. §-ába és 254. §-ába ütközik. Az indítványozói álláspont szerint ennek egyenes következménye az is, hogy a költségátalányhoz csak az adós teljesítése esetén juthat hozzá a végrehajtó, annak ellenére, hogy a Vht. 254. § (4) bekezdése szerint eredménykötelem kizárólag a jutalék felszámítása esetén áll fenn.
- [13] Az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint, ha a DSZ ellentétes a Vht.-val, akkor alaptörvény-ellenes, mert az Alaptörvény 23. cikk (4) bekezdése szerint az önálló szabályozó szerv vezetője által kiadott rendelet törvénynyel nem lehet ellentétes.
- [14] 2.3. Az indítványozó egy „példaügy” levezetésén keresztül hivatkozott arra is, hogy amennyiben a végrehajtást kérő nem kéri az eljárás folytatását – márpedig állítása szerint az esetek jelentős része ilyen –, akkor a végrehajtó soha nem kapja meg az őt a DSZ 6. § (1) bekezdése szerint megillető, a végrehajtói iroda fenntartására rendelt díjazást, de még ha sor is kerülne az eljárás folytatására, annak további eredménytelensége esetén sem juthat hozzá a végrehajtó a költségátalány hátralékhoz.
- [15] 2.4. Az indítványozó szerint nyilvánvaló, hogy a támadott rendelkezés alkalmazása kizárja annak a lehetőségét, hogy a bíróságok tisztességes eljárást folytassanak le, és számára kedvező döntést hozzanak, ezért a DSZ 22. §-a sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, így alaptörvény-ellenes.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.

- [17] 3.1. Az indítványozó a Székesfehérvári Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Pkf.401/2022/3. számú végzését 2022. november 22-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2023. január 20-án – az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezéseket, a sérelmezett jogszabályi rendelkezést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, valamint kifejezett kérelmet a DSZ 22. §-ának megsemmisítésére.
- [18] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló, végrehajtási kifogás tárgyában folytatott eljárásban, mint önálló bírósági végrehajtó járt el, ezért érintettnek minősül, továbbá megállapítható az is, hogy a bíróságok alkalmazták a DSZ támadott rendelkezését, és a másodfokú bíróság döntése ellen további jogorvoslatnak nem volt helye.
- [19] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés alapján abban az esetben fordulhat az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panasszal az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [20] Szemben az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltakkal, az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz befogadásának nem előfeltétele, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés alkalmazására az ügy érdemében hozott vagy eljárást befejező döntés esetében kerüljön sor. Ennek megfelelően a befogadási feltételek teljesítése mellett a támadott bírósági döntések nem az ügy érdemében hozott vagy eljárást befejező volta – az Alkotmánybíróság gyakorlatából is következően – nem jelenti akadályát a támadott rendelkezések alkotmányossági vizsgálatának. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Alaptörvény 23. cikkének (4) bekezdése az Alaptörvény „Az ÁLLAM” fejezetének részeként az önálló szabályozó szerv vezetőjére vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz, amely nem képezi az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát, így alkotmányjogi panasz e rendelkezésre nem alapítható.
- [21] 3.3. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem – egyéb feltételek mellett – akkor tekinthető határozottnak, ha tartalmazza annak indokolását, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel.
- [22] Az indítványozói hivatkozás szerint a DSZ 22. §-a azért sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mert kizárja annak lehetőségét, hogy a bíróságok tisztességes eljárást folytassanak le a jogeset elbírálása során és számára kedvező döntést hozzanak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint azonban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti [lásd például: 5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 3296/2018. (X. 1.) AB határozat; Indokolás [42]]. Önmagában tehát az, hogy az adott jogszabályi rendelkezés alkalmazása nem teszi lehetővé a végrehajtó számára kedvező döntés meghozatalát, nem tekinthető a hivatkozott processzuális alapjog alkotmányjogilag releváns indokolásának.
- [23] Végül az Alkotmánybíróság megjegyzi: bár az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem végezte el a DSZ 22. §-a Vht.-ba ütközésének vizsgálatát, az, hogy a hatályos szabályozás alapján az indítványozó költségei a tárgyi eljárásban is részben megtérültek, a felvetett kérdés jogalkotói kompetenciába tartozó törvényességi – és nem alkotmányossági – jellegét támasztja alá.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, részben az 52. § (1b) bekezdése e) pontjában szabályozott befogadási feltételeknek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. április 18.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/315/2023.

